

KBM 4046 Refshalevej

Vor Frelser Sogn, Christianshavns Kvarter, Sokkelund
Herred, Københavns Amt

Sb.nr.: 020306-578. KUAS sagsnr. : 2014-7.23.02-0010

Karen Green Therkelsen

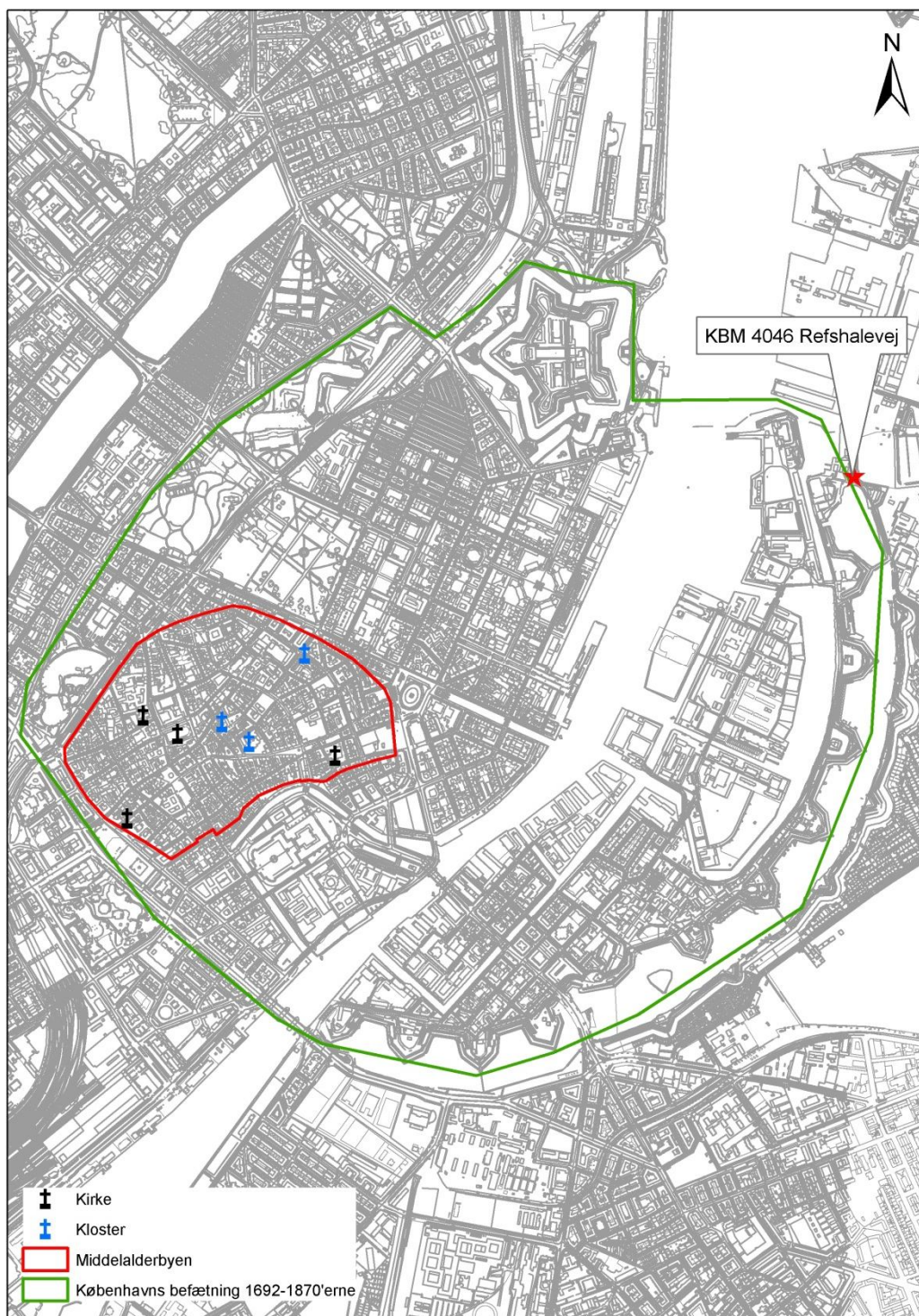
Københavns Museum
Vesterbrogade 59
1620 København V
Telefon: +45 33 21 07 72
Fax: +45 33 25 07 72
E-mail: museum@kff.kk.dk
www.copenhagen.dk

© Københavns Museum 2011

Forside: Kort over København 1814 af Schlegel jr, Ingeniørkorpsets Samling. Placeringen af den fremkomne stensamling, anlæg 1145, er angivet.

Contents

1	Abstract	5
2	Undersøgelsens forhistorie	6
3	Øvrige data	7
3.1	Sagsbehandling	7
3.2	Bygherre	7
3.3	Data for tilsynsperioden	7
3.4	Beretning	7
3.5	Arkivalisk materiale	7
4	Kulturhistorisk baggrund og topografi	8
4.1	Topografi	8
4.2	Kulturhistorisk baggrund	9
5	Tidligere undersøgelser	12
6	Metode	13
7	Resultater	15
7.1	Felt 1001	16
7.2	Felt 1046	16
8	Fremtidigt arbejde	22
9	Referencer	23
9.1	Arkæologiske rapporter	23
9.2	Københavns Museums strategidokumenter	23
9.3	Internet referencer	23
9.4	Forkortelser	23
9.5	Anlægsliste	23
9.6	Fotoliste	24

Figur 1. Kort over København med markering undersøgelsesområdet; KBM 4046 Refshalevej (Tegning: Karen Green Therkelsen).

1 Abstract

1.1 Dansk

I forbindelse med anlæggelse af cykel- og gangsti samt etablering af kloak ved Refshalevej foretog Københavns Museum et arkæologisk tilsyn af udgravningsarbejdet. Herved fremkom bl.a. spor efter en dæmning fra ca. 1682, som har forbundet Christiani Quinti Bastion med Christiani Quinti Lynette.

Perioder: 1600-tallet

Anlæg: Stenpakning, Opfyldslag

Nøgleord: Befæstning, Dæmning, Christiani Quinti Bastion, Christiani Quinti Lynette, Nyværk, Christianshavns Vold

1.2 English

In relation to the construction of a bike- and walking lane and the establishment of a sewer at Refshalevej an archaeological survey was conducted by the Copenhagen Museum. The survey revealed traces of a dam from ca. 1682, which has connected Christiani Quinti Bastion with Christiani Quinti Lynette.

Periods: 1600 century

Features: Stone Packing, Fill layers

Keywords: Bastion, Dam, Christiani Quinti Bastion, Christiani Quinti Lynette, Nyværk, Christianshavns Vold

2 Undersøgelsens forhistorie

Forud for etablering af cykelstier mv. langs Refshalevej på det fredede fortidsminde Christianshavns Vold (fred.nr. 3130:15) ansøgte bygherre, Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen, ved møde d. 29. januar, ansøgningsskemaer af 12. og 26. februar samt supplerende materiale pr. 6. og 7. marts om tilladelse hertil ved Kulturstyrelsen. Fredningen medfører, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af fortidsmindet uden Kulturstyrelsens har givet tilladelse til dette efter musuemsloven § 29 j, jf. § 29 e.

Projektet indbærer etablering af fælles cykel- og gangsti langs hver side af Refshalvejs nordlige forløb. På den vestlige side anlægges en ca. 150 meter lang og 2,2 meter bred sti, mens der langs den østlige side af vejen anlægges en ca. 100 meter lang og 2,5 meter bred sti på det opfyldte areal på den østlige side af den lave forvold. Adgangen til stien fra forvolden sker gennem en eksisterende gennembrydning. Der skal afgraves blot 30 cm i dybden til stierne. På Refshalevej etableres der mellem sti og vej en ca. 12 cm bred kantsten, som funderes ca. 30 cm under terræn. Desuden nedsættes fire brønde til afvanding af vejarealet. Jævnt fordelt langs den østlige stis østside, dvs. væk fra forvolden, opstilles ni lyspulleret.

Sydøst for Charlotte Amalies Bastion etablers desuden cykel- og gangsti, men disse arbejder medfører ikke udvidelse af det eksisterende vejareal og kun ringe afgravninger.

Kulturstyrelsen giver tilladelse til arbejdet d. 6. februar 2014 med forbehold for, at afgravningsarbejdet overvåges af arkæologer fra Københavns Museum.

Nærværende undersøgelse dækker det arkæologiske tilsyn med den del af projektet som vedrører etablering af cykel- og gangsti langs den nordlige del af Refshalevej, den del af projektet hvor indgrebet i det fredede fortidsminde var mest markant. I forbindelse med arbejdet blev der desuden anlagt en kloakledning i krydset mellem Refshalevej/Krudtløbsvej, hvor gravedybden var ned til 2 meter.

3 Øvrige data

3.1 Sagsbehandling

Den indledende sagsbehandling blev varetaget af museumsinspektør Niels P. Grumløse, mens museumsinspektør Hoda El-Sharnouby var udgravningsansvarlig.

3.2 Bygherre

Bygherre var Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen. Kontaktperson var Steen Bergen Gullaksen.

3.3 Data for tilsynsperioden

Københavns Museum førte løbende arkæologisk tilsyn af gravearbejdet over en periode fra 19/3 til 7/4 2014. Det arkæologiske overvågningsarbejde blev foretaget af cand.mag. Karen Green Therkelsen.

Vejret var i undersøgelsesperioden tørt og solrigt. lagttagesforholdene var tilsvarende gode, omend det kunne være svært at se tydeligt i bunden af den smalle, dybe kloakgrøft 1046.

3.4 Beretning

Denne beretning inkl. figurer er udarbejdet af cand.mag. Karen Green Therkelsen.

Lister over samtlige undersøgte anlæg, tegninger og fotos er vedlagt som bilag.

3.5 Arkivalsk materiale

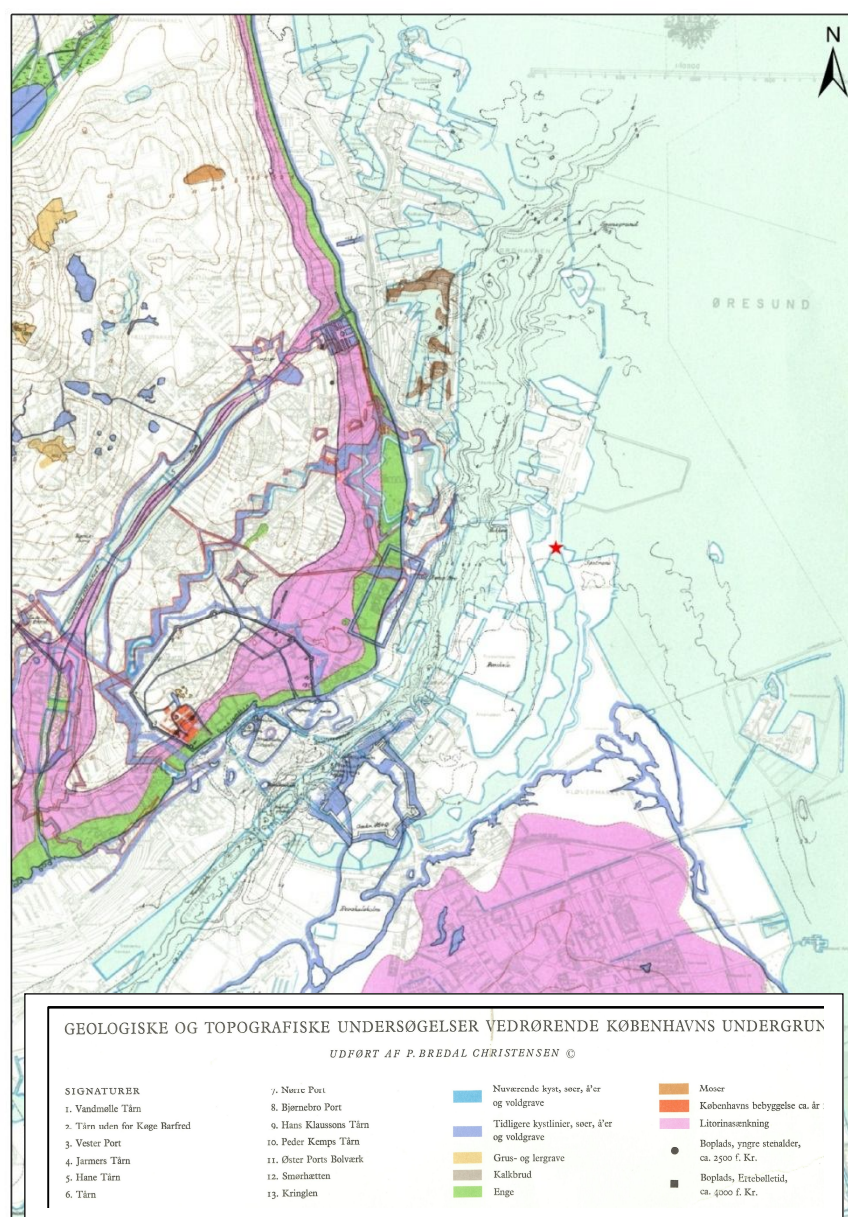
Al relevant dokumentation vedrørende KBM 4046 Refshalevej opbevares på Københavns Museum. Hermed menes samtlige papirer, såsom korrespondance, bilag, gravebøger, lagark og tegninger. Al digital dokumentation, inkl. GPS-opmålingsdata, fotos, IntraSiS-database, e-mail korrespondance mv. er arkiveret på museets servere. Samtlige hjembragte fund opbevares desuden ved Københavns Museum. Beretningen findes som papirkopi i museets arkiv samt i digital form på Københavns Kommunes server. En digital kopi af beretningen er tilsendt Kulturstyrelsen og bygherre, Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen.

4 Kulturhistorisk baggrund og topografi

Undersøgelsesområdet er beliggende i den nordlige del af Christianshavns Vold – den del som benævnes Nyværk. Det sydligste af de to undersøgte felter, felt 1046, befandt sig ved Christiani Quinti Bastion, mens det nordlige felt, felt 1001 lå umiddelbart udenfor voldområdet i terræn opfyldt ca. 1960.

4.1 Topografi

Indtil opførelsen af Nyværk i 1600-tallets sidste årtier henlå undersøgelsesområde under vand som en del af Øresund (fig. 2). Hvor Refshaleøen findes i dag, var der tidligere sandbanker. Refshaleøen blev dannet ved opfyldninger i 1872 af Københavns Havnevæsen for at skabe nyt land med plads til skibsværftet Burmeister og Wain.

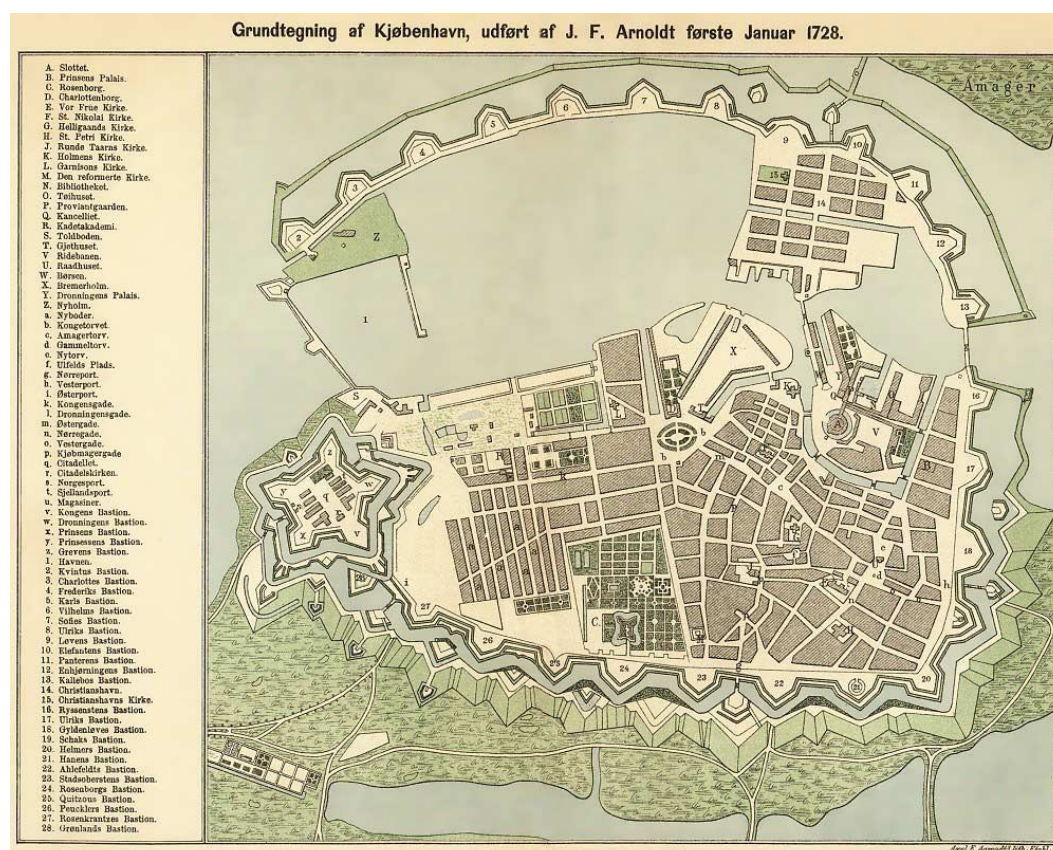

Figur 2. P. Bredal Christensens geologiske og topografiske kort over Københavns Undergrund, 1952. Undersøgelsesområdet er angivet med en rød stjerne.

4.2 Kulturhistorisk baggrund

Christianshavns Vold blev anlagt omkring 1670-80 som en væsentlig udvidelse og forstærkning af af Københavns Befæstning. Anlægget udgøres af et dobbelt forsvar med høje indre vold med omfattende bastioner og et senere anlagt spinklere udenværk (enveloppe mv.).

Nyværk er den nordlige udbygningen af Christianshavns Vold og blev anlagt 1682-92 fra Løvens Bastion i syd til Hukken i nord (fig. 3 +4). Det omfattende projekt havde været planlagt siden begyndelsen af 1670'erne, om ikke tidligere, og blev endeligt projekteret af Gottfried Hoffmann, der ledede byggeriet til sin død i 1687. Nyværk, der er så godt som fuldstændig bevaret i dag, omfatter Christiani Quinti Bastion, Charlotte Amalies Bastion, Frederiks Bastion, Carls Bastion, Vilhelms Bastion, Sophie Hedevids Bastion og Ulriks Bastion. Bastionerne blev indbyrdes forbundet med voldgaden Quintusvej, eller Erdkehlvej, der delvis falder sammen med den nuværende Refshalevej¹.

Figur 3. Ikke målfast kort over København i 1728 af J.F. Arnoldt, Ingeniørkorpsets Samling.

¹ www.kobenhavns Historie.dk/bog/gtkb/gtkb_bwd_lex.html#h32.

Figur 4. Kort over København 1814 af Schlegel jr, Ingeniørkorpsets Samling. 1: Christiani Quinti Bastion, 2: Christiani Quinti Lynette.

Christiani Quinti Bastion² (fig. 4+13): Bastion i Christianshavns Vold bygget i årene efter 1682 nord for Charlotte Amalies Bastion. Opkaldt efter Christian V (1646-1699). I forlængelse af bastionens venstre face udgik den dæmning, der adskilte Christianshavns Voldgrav fra Øresund, og som var beskyttet af en estakade, der gik fra Bombroens vestende mod øst til Christiani Quinti Lynette. Foran dæmningen blev bastionen forsvaret af den samtidigt opførte Christiani Quinti Lynette. Bastionen indgik i løbet af 1700-årene i Holmens område. Fra 1858 indgik den i Søbefæstningens Materialgård, og halvdelen blev fra 1870'erne anvendt af Søminekorpset, der har opført en del bygninger her. Også den foranliggende voldgrav blev anvendt af korpset som Minebådsgraven, der blev sat i forbindelse med Søminegraven ved en kanal gennem kurtinen syd for bastionen. Herover blev der lagt en bro (senere erstattet af en dæmning).

Christiani Quinti Lynette³ (fig. 4+13): Udenværk i Christianshavns Befæstning foran Christiani Quinti Bastion, anlagt 1691 i skæringspunktet for dæmningen mellem Voldgraven og Øresund og kontrescarpen (senere Christianshavns Enveloppe) uden for Christianshavns Voldgrav. Oprindelig blev lynetten anlagt som et jordværk. Den blev senere, måske i 1709, forstærket ved en murbeklædning. 1786-89 blev den endnu eksisterende kampestensmur opført. Lynetten forsvarede den vej, der førte fra Christiani Quinti Bastion via en dæmning til Christianshavns Enveloppe. Den murbeklædning, der blev anlagt omkring lynetten i 1700-tallet, blev anlagt således, at den mod voldgraven blev

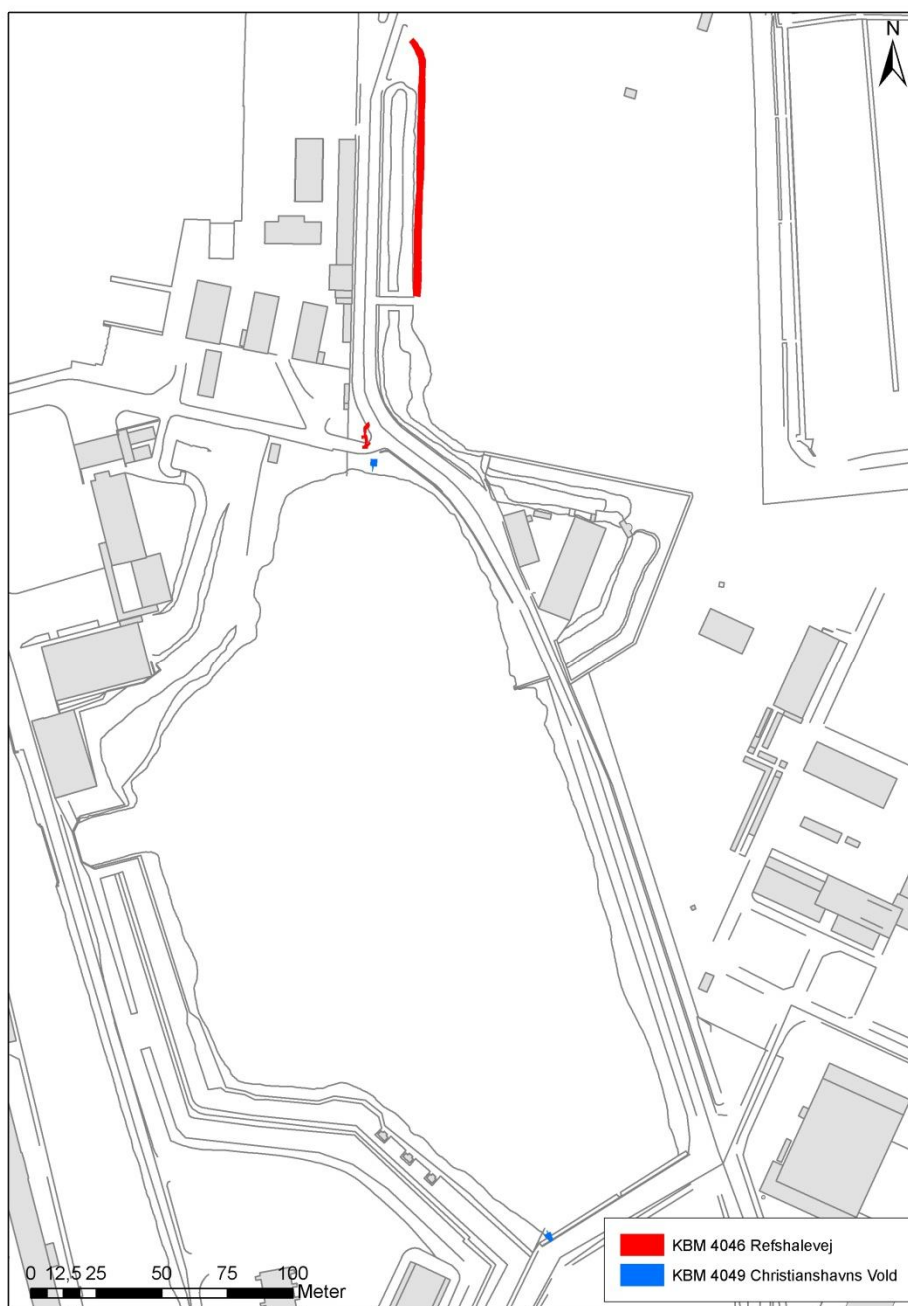
² http://www.kobenhavnshistorie.dk/bog/gtkb/gtkb_bwd_lex.html#h32

³ Se note 2.

anlagt tværs over vejen som en fritstående mur med krenelering og en træport. I 1872 blev Refshalevej ført gennem lynetten, og i 1896 blev træporten fjernet, fordi den generede trafikken til og fra Burmeister & Wains Skibsbyggeri. Siden er også en del af muren blevet nedrevet. Den øvrige del af lynetten står intakt, ligesom de to karakteristiske bygninger i dens indre: Et vagt- og krudthus fra ca. 1780 og en tidligere hestestald fra samme tid.

5 Tidligere undersøgelser

Gennemgang af Københavns Museums topografiske arkiv samt opslag i Fund og Fortidsminder har vist, at der kun findes én enkelt registrering af arkæologisk karakter i området ved nærværende undersøgelser. Det drejer sig om KBM 4049 Christianshavns Vold, hvor der i foråret 2014 blev undersøgt to mindre huller udgravet i forbindelse med etablering af et søkabel gennem Stadsgraven (fig. 5). I disse huller sås den samme brungule voldfyld som set i felt 1046 (se afsnit 7.2). I det sydlige hul fremkom desuden træværk fra dæmningsvejens bredsikring, formentlig dateret til 1872.

Figur 5. Oversigtskort over arkæologiske registreringer i undersøgelsesområdet (tegning: Karen Green Therkelsen).

6 Metode

Undersøgelsen blev foretaget som et såkaldt arkæologisk tilsyn. Et arkæologisk tilsyn foregår ved, at arkæologen følger maskinen, mens der bliver gravet. I tilfælde af at maskinen støder på levn af arkæologisk interesse, standses maskinen, og disse levn registreres. Når registreringen er færdig, får maskinen lov til at fortsætte, indtil der stødes på flere levn – og så fremdeles.

Opgravningen blev foretaget med en lille gravemaskine, som lagde jorden til side, hvorefter den blev kørt bort med lastbil fra udgravningsområdet. Ved udgravningen var der konstant en håndmand til stede. Størstedelen af gravearbejdet i felt 1001 og 1046 blev overvåget af en arkæolog (se fig. 6). På grund af fejlagtig underretning blev opgravningen af anlæg 100003 dog ikke overvåget (se fig. 8). Endvidere var et smalt og kun 40 cm dybt tracee langs Refshalevej blevet gravet, førend arkæologen kom ud på lokaliteten. Det formodes dog ikke, at der er fjernet anlæg af arkæologisk interesse ved sidstnævnt arbejde, dertil har gravedybden været for lille.

De fremkomne felter og anlæg/lag heri samt nyere forstyrrelser blev indmålt med GPS af typen Trimble R8 MODEL 3 67250-72. Ved den digitale opmåling blev anvendt koordinatsystemet DKTM3 (Sjælland). DKTM er et system af kortprojektioner for opmåling-, bygge- og anlægsbranchen i Danmark til brug i planlægnings- og anlægsfasen. DKTM-projektionerne er baseret på ETRS89 datum med så tilpas lille afstandskorrektion, at korrektionen til de fleste formål er negligerbar⁴.

Via indmålingen med GPS blev felter og anlæg/lag mv. tildelt et id-nummer, i dette tilfælde startede med nummer 1001. Data fra indmålingerne blev overført til Intrasis-databasen K2014:04.

D. 5/4 var der blevet udgravet et mindre hul til en sokkel til en lysmast lige vest for felt 1046. Dette hul blev indtegnet manuelt og efterfølgende overført til Intrasis. Hullet fik et autogenerated nummer i Intrasis, 100003.

Samtlige fremkomne anlæg og lag blev beskrevet mht. fyldtype, tykkelse og evt. fundindhold i gravebogen. Orientering og dimensioner i fladen fremgår af opmålingdata.

Der blev kun afdækket ét anlæg af arkæologisk karakter, stenpakningen 1145. Dette anlæg blev afrenset med graveske og skovl og efterfølgende blev den vestlige profil tegnet i 1:20. Anlægget blev desuden fotodokumenteret.

Ved fundet af anlæg 1145 d. 20/3 blev udgravningsarbejdet midlertidigt standset, da anlægget viste sig at udgøre en del af det fredede fortidsminde Nyværk. På grund af fredningen må der ikke ske indgreb i anlægget uden tilladelse fra Kulturstyrelsen. For at kunne udføre anlægsarbejdet med kloakken som planlagt, skulle 1145 graves igennem og flere sten heri fjernes, men der blev ikke givet tilladelse hertil. D. 21/3 besluttes det at føre kloakken over den afdækkede del af 1145, hvorfor den planlagte gravedybde i felt 1046 på 2 meter opgives. Der er på dette tidspunkt gravet ned i en dybde af ca. 1,4 meter. Arbejdet med at føre kloakledningen over den fremkomne del af 1145 finder sted d. 21/3, men museet oplyses ikke om herom, og denne del af arbejdet blev derfor ikke fulgt af en arkæolog. Anlæg 1145 er tilsyneladende ikke blevet yderligere berørt ved arbejdet.

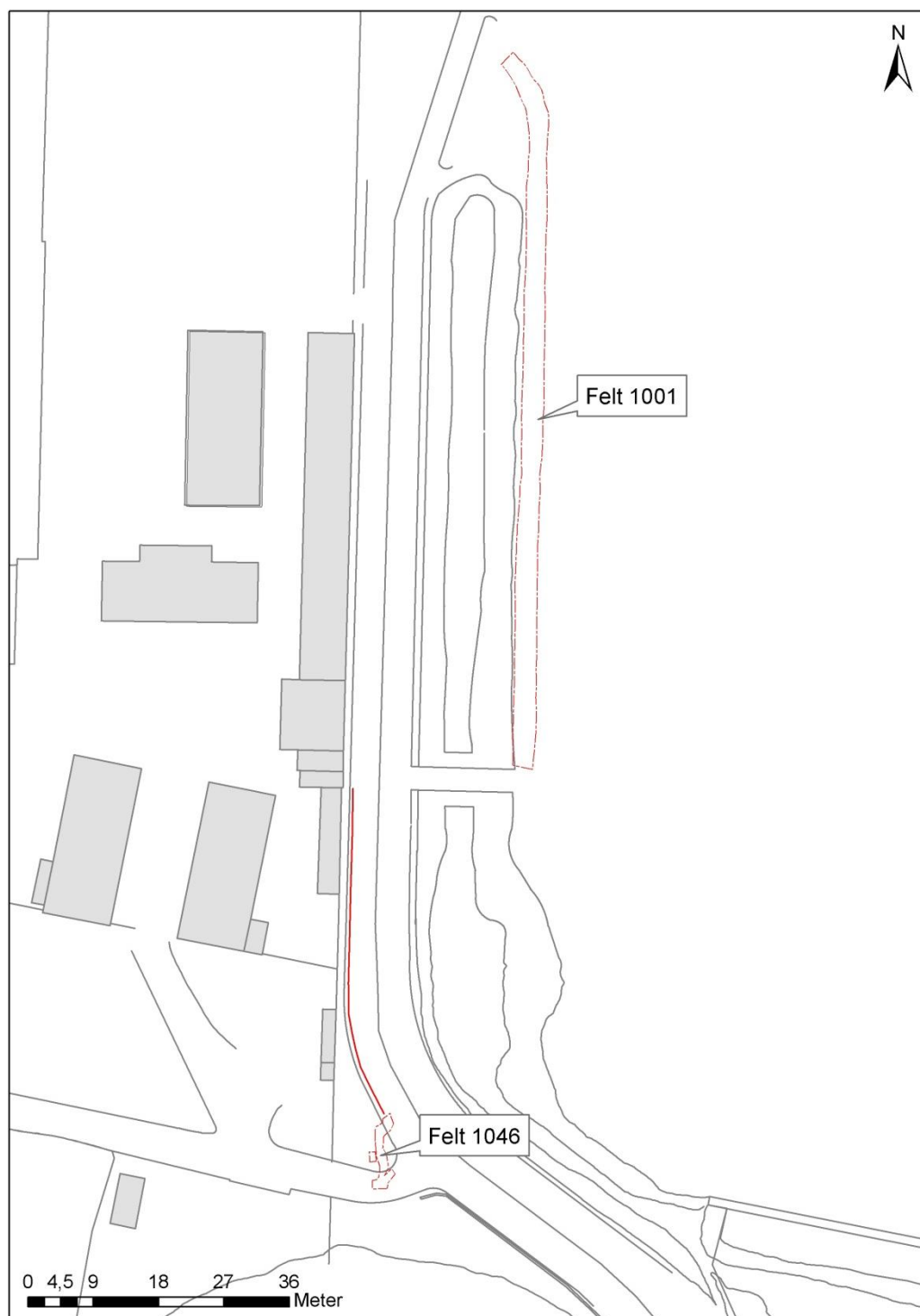
Generelt set blev udgravningsarbejdet af de to felter, 1001 og 1046, fotodokumenteret via oversigts- og arbejdsfotos.

⁴ (http://www.kms.dk/Emner/Referencenet/Referencesystemer/DKTM_ETRS89/).

Der blev ikke fundet nogen genstande, ligesom der heller ikke blev udtaget nogen former for jordprøver eller lignende.

7 Resultater

Ved undersøgelsen blev der afgravet to felter; 1001 og 1046 (fig. 6).

Figur 6. Oversigt over de to afdækkede felter; 1001 og 1046. Den røde linie nord for felt 1046 angiver den omtrentlige udstrækning af den smalle kloakgrøft, som blot blev afgravet ca. 40 cm under den nuværende overfladen. Udgravningen af denne grøft blev ikke arkæologisk overvåget (tegning: Karen Green Therkelsen).

7.1 Felt 1001

Felt 1001 udgjorde et ca. 100 meter langt og 2,5 meter bredt, NS-orienterede tracée for en cykelsti. Feltet løb parallelt med Refshalevej. Dette felt blev blot afgravet 30-40 cm i fladen, og der fremkom ingen fund eller levn af arkæologisk interesse. I jorden sås helt moderne affald i form af bl.a. skår fra moderne tallerkner, lidt CBM, desuden mange sten i op til barnehovedstørrelse (fig. 7).

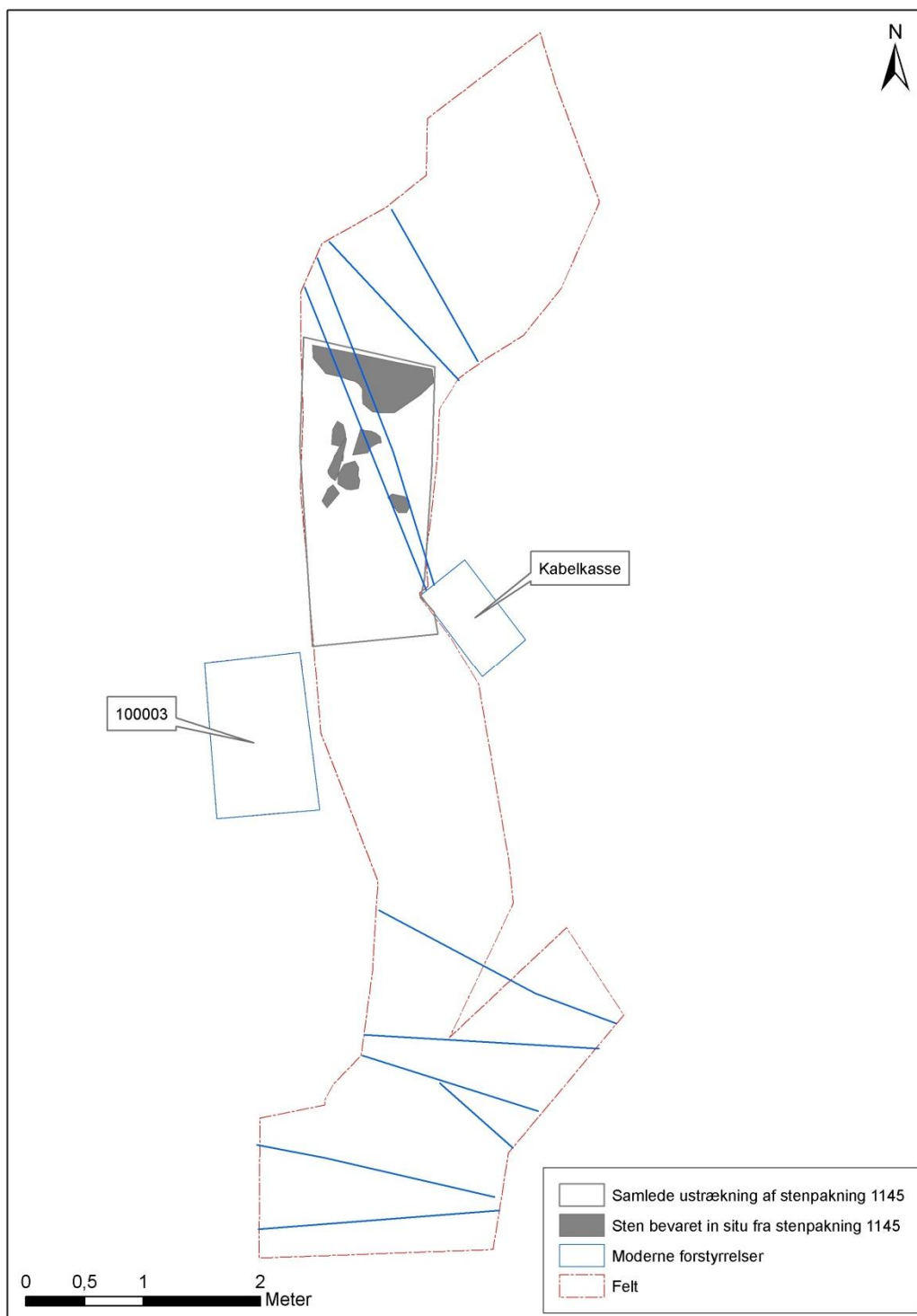

Figur 7. Oversigt over felt 1001 set fra syd mod nord (foto: Karen Green Therkelsen).

7.2 Felt 1046

Felt 1046 udgjorde den sydlige del af et kloaktracée, og sås i krydset mellem Krudtløbsvej og Refshalevej. Kloaktracée fortsatte mod nord op ad Refshalevej i et ca. 50 cm bred og ca. 40 cm dybt tracée (se fig. 6). Denne del blev ikke arkæologisk undersøgt.

I første omgang blev felt 1046 anlagt med en retning NØ-SV ud mod Refshalevej, men pga. forekomst af et stort vandrør, som lå højere oppe end den ønskede gravedybde på 2 meter, blev det besluttet at omlægge tracéet i en NS-gående retning (fig. 8).

Figur 8. Oversigt over felt 1046 med angivelse af stenspakning 1145 samt de mange moderne forstyrrelser. 100003 udgør hul til en soklen for en lysmast (tegning: Karen Green Therkelsen).

Felt 1046 var 10,3 meter langt og indtil 1,5 meter bredt (gennemsnitsbredde dog ca. 1,2 meter). I den sydlige ende omkring en eksisterende kloakbrønd blev der gravet ned i ca. 2 meters dybde, men herfra steg niveauet til en dybde på ca. 1,4 meter. Som nævnt ovenfor var det planlagt, at hele felt 1046 skulle udgraves i 2 meters dybde, men da der blev stødt på en del af det fredede fortidsminde Nyværk i form af stenspakning 1145, blev der aldrig gravet ned i denne dybde.

Fylden i felt 1046 bestod af gult til brungult ler/let sandet ler og allernederst i 2 meters dybde fremkom blåler (fig. 9+10). I hele tracéet sås mange moderne ledninger, kabler og jernrør, men nedgravningerne hertil var ikke synlig i den brungule ler, som derfor må være omrodet. Det antages, at den brungule ler udgør mere eller mindre omrodet voldfyld.

Figur 9. Oversigtsfoto over felt 1046 set fra nord mod syd (foto: Karen Green Therkelsen).

Figur 10. Oversigtsfoto af felt 1046 set fra syd mod nord (foto: Karen Green Therkelsen).

7.2.1 Stenpakning 1145

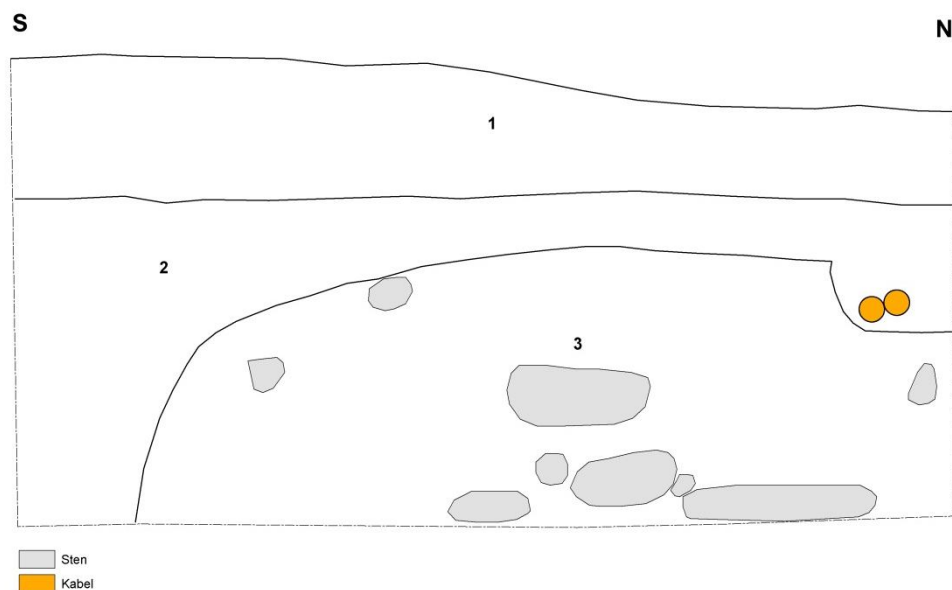
Der fremkom kun et enkelt anlæg i felt 1046; stenpakning 1145 (fig. 11+12). Der var tale om en stenpakning bestående af marksten samt enkelte tilhuggede sten i op til 30-40 cm. Stenene var anlagt i løs sandet ler og sås fra ca. 60 cm under

den nuværende overflade og ned til bunden af tracéet i 1,3-1,4 meters dybde. Anlægget blev forstyrret i mindre omfang i sin sydlige del ved udgravningen inden det blev erkendt, at der var tale om en reel stenpakning. I bunden af felt 1046 sås dog flere sten bevaret in situ i den brungule voldfyld. Disse sten blev indmålt hver for sig, ligesom den samlede udstrækning af 1145 blev indmålt (se fig. 8). Anlægget var stærkt forstyrret mod øst af en moderne kabelkasse, ligesom der over stenpakningen vest for felt 1046 voksede et stort træ, hvis rødder rakte ned imellem stenene (se fig. 9+10+11).

Figur 11. Foto af den vestlige profil af anlæg 1145. Bemærk stenene in situ i bunden af tracéet (foto: Karen Green Therkelsen).

Stenpakningen (nr. 3 på fig. 12) havde en tydelig skrånende sydside, mens afgrænsningen mod nord ikke kunne afgøres pga. forstyrrelse fra div. kabler (fig. 11+12).

Figur 12. Profiltegning af stenpakning 1145 (tegning: Karen Green Therkelsen).

Figur 13. Stenpakning 1145 indplaceret på et georefereret kort fra 1814 af Schlegel jr. Her fremgår det tydelig, at 1145 må udgøre en del af dæmningen mellem bastion og lynette.

Stenpakning 1145 udgør antageligt en del af den dæmning med overliggende vej, som har forbundet Christiani Quinti bastion med Christiani Quinti Lynette. Denne dæmning har adskilt Christianshavns Voldgrav fra Øresund og menes opført samtidigt med Christiani Quinti Bastion engang efter 1682 (fig. 3+4+13).

7.2.2 Anlæg 100003

Anlæg 100003, som ses lige vest for felt 1046 (se fig. 8+14), udgjorde et mindre hul til en sokkel for en lysmast. Det var aftalt, at dette hul skulle udgraves d. 7/4, men det blev gravet allerede d. 5/4, og arbejdet blev derfor ikke fulgt af en arkæolog. Hullet måler ca. 1,4x1,0 meter i fladen og var ifølge bygherres folk på lokaliteten ca. 1 meter dybt. Da hullet er placeret syd for 1145 må det antages, at 1145 ikke er blevet forstyrret ved arbejdet.

Figur 14. Oversigtsfoto af hul 100003 set mod vest (foto: Karen Green Therkelsen).

8 Fremtidigt arbejde

Ved fremtidigt arbejde i undersøgelsesområdet er arkæologisk overvågning påkrævet i det tilfælde, hvor der graves på det fredede fortidsminde Christianshavns Vold. Lovgivningsmæssigt må udgravningsarbejde kun gennemføres efter aftale og behørig tilladelse fra Kulturstyrelsen. Nærværende undersøgelse har vist, at der er gode bevaringsforhold for de dele af fæstningsværket, som i dag ligger under den eksisterende overflade, omend der også sås mange forstyrrelser i form af moderne kabler, rør mv.

I felt 1001, beliggende på selve Refshaleøen, blev der ikke fundet levn af arkæologisk interesse, men dette kan meget vel skyldes den ringe gravedybde på blot 30-40 cm. Eftersom at området har ligget under vand indtil opfyldning i 1872, må chancen for at støde på levn af arkæologisk interesse dog være begrænset. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan forefindes spor efter marine aktiviteter strækkende sig fra oldtidens ældste perioder og frem. Ydermere kan der evt. findes bygningsrester fra nyere tid.

9 Referencer

9.1 Arkæologiske rapporter

KBM 4049 Christianshavns Vold. Rapport over hændelseforløb og besigtigelsesresultat (Niels H. Andreasen 2014). SB-nr. 020306-582.

9.2 Københavns Museums strategidokumenter

Thomasson, J. 2011. Guidelines for Contextual Documentation. Definitions and typology for contexts, sub groups and groups, principles for contextual grouping of contexts. *Københavns Museum*.

Field Manual 2010. *Københavns Museum*

Finds Handbook 2010. *Københavns Museum*

Projekthåndbog 2009. *Københavns Museum*

Project Design 2009. Project design for archaeological investigations to be carried out on the Cityring Metro, stage 4 project in Copenhagen. Introductory report on the background knowledge, objectives, organisation and methodology. *Københavns Museum*.

Rammeavtal, Bilag 1 2009. Public Procurement nr 2009-070118 Københavns Bymuseum. Arkæologi i forbindelse med Cityringen. Konservering og Naturvidenskab. *Københavns Museum*.

Report management 2010. Policy, Management and structure regarding reports at Copenhagen Museum. *Københavns Museum*.

9.3 Internet referencer

KUAS Vejledning 2010. Vejledning om gennemførelse af arkæologiske undersøgelser, kapitel 6. Konservering og Naturvidenskab, Antropologiske analyser. Kulturarvsstyrelsen hjemmeside per 11. Available at:

<http://www.kulturarv.dk/fortidsminder/forvaltning-og-tilsyn/arkaeologi-paa-land/vejledning-om-arkaeologiske-undersogelser/kap-6-konservering-og-naturvidenskab/> [Accessed 2.10.2009].

Guide til Københavns Befæstning:

http://www.kobenhavnshistorie.dk/bog/qtqb/qtqb_bwd.html

9.4 Forkortelser

Fig: Figur

KBM: Københavns Museum

KUAS: Kulturstyrelsen (tidligere Kulturarvsstyrelsen)

9.5 Anlægsliste

Anlægsnr.	Anlægstype
1001	Felt
1046	Felt
1054	Forstyrrelse

1056	Forstyrrelse
1059	Forstyrrelse
1061	Forstyrrelse
1063	Forstyrrelse
1065	Forstyrrelse
1145	Stenpakning
1150	Forstyrrelse
1152	Forstyrrelse
1155	Forstyrrelse
1229	Profil
1270	Forstyrrelse
1272	Forstyrrelse
100003	Forstyrrelse

9.6 Fotoliste

Nr.	Motiv	Set mod	Fotograf	Dato
901	Oversigt, felt 1001	N	KGT	19.03-2014
902	Oversigt, felt 1001	N	KGT	19.03-2014
903	Arbejdsfoto, felt 1046 1. del	N	KGT	19.03-2014
904	Arbejdsfoto, felt 1046 1. del	V	KGT	19.03-2014
905	Arbejdsfoto, felt 1046 1. del	NV	KGT	19.03-2014
906	Arbejdsfoto, felt 1046 1. del	Ø	KGT	19.03-2014
907	UDGÅR	0	KGT	19.03-2014
908	1. del af 1046	NØ	KGT	19.03-2014
909	2. del af 1046	N	KGT	19.03-2014
910	2. del af 1046	N	KGT	19.03-2014
911	2. del af 1046	N	KGT	19.03-2014
912	2. del af 1046	N	KGT	19.03-2014
913	2. del af 1046	NNØ	KGT	19.03-2014
914	Blåler i bunden af 1046 lige før 1145	N	KGT	19.03-2014
915	Sydlig del af 1046 ved brønd. Bemærk profiler	SSØ	KGT	19.03-2014
916	Sydlig del af 1046 ved brønd. Bemærk profiler	Ø	KGT	19.03-2014
917	Profiler i 1046 samt berøring af 1145	N	KGT	19.03-2014
918	Profil i sydlig del af 1046	V	KGT	19.03-2014
919	Profil i sydlig del af 1046	V	KGT	19.03-2014
920	1145 berørt med maskine, vestprofil	NNV	KGT	19.03-2014
921	1145, vestprofil	V	KGT	19.03-2014
922	1145 set i 1046 efter delvis fjernelse med maskine	N	KGT	19.03-2014
923	1145 set i 1046 efter delvis fjernelse med maskine	N	KGT	19.03-2014
924	1145 set i 1046 efter delvis fjernelse med maskine	N	KGT	19.03-2014
925	1145, østprofil	SSØ	KGT	19.03-2014
926	1145 og sydlig del af 1046	S	KGT	19.03-2014
927	1145, vestprofil	V	KGT	19.03-2014
928	1145, østprofil	Ø	KGT	19.03-2014

929	1145, østprofil	Ø	KGT	19.03-2014
930	Felt 1046 (kabelkasse 1055)	S	KGT	19.03-2014
931	1145 med forstyrrelser 1055+1050+1052	S	KGT	19.03-2014
932	1145 med forstyrrelser 1055+1050+1052	SSØ	KGT	19.03-2014
933	1145, vestprofil, kabler 1050+1052	V	KGT	19.03-2014
934	1145, vestprofil, kabler 1050+1052	V	KGT	19.03-2014
935	1145, vestprofil, kabler 1050+1052	VNV	KGT	19.03-2014
936	Fortsat gravning af 1046 ud i Refshalevej	NNØ	KGT	19.03-2014
937	Fortsat gravning af 1046 ud i Refshalevej	NNØ	KGT	19.03-2014
938	Oversigt 1046 + 1145 m.fl.	N	KGT	19.03-2014
939	1145, vestprofil	NNV	KGT	19.03-2014
940	1145, vestprofil	NNV	KGT	19.03-2014
941	1145, vestprofil	SV	KGT	19.03-2014
942	1145, østprofil med forstyrrelser	SØ	KGT	19.03-2014
943	Oversigt 1046 med voldgrav i baggrund	S	KGT	19.03-2014
944	Oversigt 1046 + østprofil af 1145	N	KGT	19.03-2014
945	1145, sten i bunden af 1046 afrenset (under 1050/1052)	NV	KGT	19.03-2014
946	1145, sten i bunden af 1046 afrenset (under 1050/1052)	V	KGT	19.03-2014
947	1145, vestprofil, afrenset	V	KGT	19.03-2014
948	1145, vestprofil, afrenset	V	KGT	19.03-2014
949	1145, vestprofil, afrenset	SV	KGT	19.03-2014
950	1145, vestprofil, afrenset	SV	KGT	19.03-2014
951	1145, vestprofil, afrenset	NV	KGT	19.03-2014
952	1145, vestprofil, afrenset	NV	KGT	19.03-2014
953	1145, vestprofil, afrenset	NV	KGT	19.03-2014
954	Nordlige del af 1145 med sten afdækket i bunden	V	KGT	19.03-2014
955	1145, vestprofil, afrenset	V	KGT	19.03-2014
956	1145, vestprofil, afrenset	V	KGT	19.03-2014
996	Felt 1046 efter opfyldning + brønd nedsat	NV	KGT	02.04.2014
997	Felt 1046 efter opfyldning + brønd nedsat	N	KGT	02.04.2014
998	Felt 1046 efter opfyldning + brønd nedsat	N	KGT	02.04.2014
999	Felt 1046 efter opfyldning + brønd nedsat	S	KGT	02.04.2014
1000	Opgravede grøfter på tværs af Refshalevej	SSØ	KGT	02.04.2014
1001	Lysmast nedsat, træ fældet	NV	KGT	07.04.2014
1002	UDGÅR	0	KGT	07.04.2014
1003	UDGÅR	0	KGT	07.04.2014
1004	UDGÅR	0	KGT	07.04.2014
1005	Nedgravning til lysmast, 100003	Ø	KGT	07.04.2014
1006	Nedgravning til lysmast, 100003	N	KGT	07.04.2014
1007	Nedgravning til lysmast, 100003	N	KGT	07.04.2014
1008	Nedgravning til lysmast, 100003	V	KGT	07.04.2014
1009	Nedgravning til lysmast, 100003	S	KGT	07.04.2014
1027	Oversigt felt 1046, lysmast er nedsat og grøften opfyldt	SSV	KGT	07.04.2014

